

6

Filipino

Unang Markahan

PIVOT4A

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Ang modyul na ito ay nagtataglay ng mga pangunahing impormasyon at gabay sa pag-unawa ng mga Most Essential Learning Competencies (MELCs). Ang higit na pag-aaral ng mga nilalaman, konsepto at mga kasanayan ay maisasakatuparan sa tulong ng K to 12 Learning Materials at iba pang karagdagang kagamitan tulad ng worksheets/activity sheets na ipagkakaloob ng mga paaralan at/o mga Sangay ng Kagawaran ng Edukasyon. Magagamit din ang iba pang mga paraan ng paghahatid kaalaman tulad ng Radio-based at TV-based Instructions o RBI at TVI).

CLMD CALABARZON

FILIPINO

Ikaanim na Baitang

Regional Office Management and Development Team: Job S. Zape, Jr., Elaine T. Balaogan, Romyr L. Lazo, Fe M. Ong-Ongowan, Lhovie A. Cauilan, Ephraim L. Gibas, Rena Mae D. Macabebe

Schools Division Office Management Team: Dr. Hermogenes M. Pangniban, Dr. Babylyn M. Pambid, Josephine T. Natividad, Modesta R. Jaurigue, Anicia J. Villaruel, Menche V. Marasigan, Rosalyn N. Yap, Glydel Eveth T. Enriquez, Ma. De Belen Magadia, Donna O. Copacio, Joan Theresa G. Cabuyao, Mira Khel R. Tenorio, Lory Grace B. Magdaraog, Mildred Aranas, Arlene R. Buenafe, Rona Freda A. Bajar, Vicenta Lailani C. Araja, Rona Theresa U. Napoles, Analyn V. Lasprilla, Precious L. Lat

Filipino Ikaanim na Baitang

PIVOT 4A Learner's Material

Unang Markahan

Unang Edisyon, 2020

Inilathala ng: Kagawaran ng Edukasyon Rehiyon IV-A CALABARZON

Patnugot: Wilfredo E. Cabral

Pangalawang Patnugot: Ruth L. Fuentes

PIVOT 4A CALABARZON

Gabay sa Paggamit ng PIVOT Learners Material

Para sa Tagapagpadaloy

Ang Modyul na ito ay inihanda upang makatulong sa ating mga mag-aaral na madaling matutunan ang mga aralin sa asignaturang Agham Panlipunan. Ang mga bahaging nakapaloob dito ay sinigurong naayon sa mga ibinigay na layunin.

Hinihiling ang iyong paggabay sa pagbibigay sa ating mga mag-aaral ng tamang paraan ng paggamit nito. Malaki ang iyong maitutulong sa pag-unlad nila sa pag-unawa sa pagpapakita ng kakayahan ng may tiwala sa sarili na kanilang magiging gabay sa mga sumusunod na aralin.

Para sa Mag-aaral

Ang modyul na ito ay ginawa bilang tugon sa iyong pangangailangan. Layunin nitong matulungan ka sa iyong pag-aaral habang wala ka sa loob ng silid-aralan. Hangad din nitong madulutan ka ng mga makabuluhang oportunidad sa pagkatuto.

Ang modyul na ito ay may mga bahagi na dapat mong maunawaan. Ang sumusunod ay mahahalagang paalala sa paggamit ng modyul na ito:

1. Gamitin ang modyul nang may pag-iingat. Huwag lalagyan ng anumang marka o sulat ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.
2. Huwag kalimutang sagutin ang *Subukin* bago lumipat sa iba pang gawaing napapaloob sa modyul.
3. Basahing mabuti ang mga panuto bago gawin ang bawat pagsasanay.
4. Obserbahan ang katapatan at integridad sa pagsasagawa ng mga gawain at sa pagwawasto ng mga kasagutan.
5. Tapusin ang kasalukuyang gawain bago pumunta sa iba pang pagsasanay.

Kung sakaling ikaw ay mahirapang sagutin ang mga gawain sa modyul na ito, huwag mag-aalinlangang konsultahin ang inyong guro o tagapagdaloy. Maaari ka rin humingi ng tulong kay nanay o tatay, o sa nakatatanda mong kapatid o sino man sa iyong mga kasama sa bahay na mas nakatatanda sa iyo. Laging itanim sa iyong isipang hindi ka nag-iisa.

Umaasa kami, sa pamamagitan ng modyul na ito, makararanas ka ng makahulugang pagkatuto at makakakuha ka ng malalim na pang-unawa sa kaugnay na mga kompetensi. Kaya mo ito!

Mga Bahagi ng PIVOT Modyul

	Bahagi ng LM	Nilalaman
Panimula	Alamin	Ang bahaging ito ay naglalahad ng MELC at ninanais na outcome ng pagkatuto para sa araw o lingo, layunin ng aralin, pangunahing nilalaman at mga kaugnay na halimbawa para makita ng mag-aaral ang sariling kaalaman tungkol sa nilalaman at kasanayang kailangan para sa aralin.
	Suriin	
Pagpapaunlad	Subukin	Ang bahaging ito ay naghahanap ng mga aktibidad, gawain, nilalaman na mahalaga at kawili-wili sa mag-aaral, karamihan sa mga gawain ay umiinog lamang sa mga konseptong magpapaunlad at magpapahusay ng mga kasanayan sa MELC lalo na ang bahaging ito ay nagbibigay ng oras para makita ng mag-aaral ang alam niya, hindi pa niya alam at ano pa ang gusto niyang malaman at matutuhan.
	Tuklasin	
	Pagyamanin	
Pakikipagpalihan	Isagawa	Ang bahaging ito ay may iba't ibang gawain at oportunidad sa pagbuo ng kailangang Knowledge Skills and Attitude (KSA). Pinahihintulutan ng guro ang mga mag-aaral na makisali sa iba't ibang gawain at oportunidad sa pagbuo ng kanilang mga KSA upang makahulugang mapag-ugnay-ugnay ang kanilang mga natutuhan pagkatapos ng mga gawain sa D. Inilalantad ng bahaging ito sa mag-aaral ang totoong sitwasyon/gawain ng buhay na magpapasidhi ng kaniyang interes upang matugunan ang inaasahan, gawing kasiya-siya ang kanilang pagganap o lumikha ng isang produkto o gawain upang ganap niyang maunawaan ang mga kasanayan at konsepto.
	Linangin	
	Ilangkop	
Paglalapat	Isaisip	Ang bahaging ito ay nagtuturo sa mag-aaral ng proseso na maipakikita nila ang mga ideya, interpretasyon, pananaw, o pagpapahalaga at makalikha ng mga piraso ng impormasyon na magiging bahagi ng kanilang kaalaman sa pagbibigay ng repleksiyon, pag-uugnay o paggamit nang epektibong nito sa alinmang sitwasyon o konteksto. Hinihikayat ng bahaging ito ang mga mag-aaral na lumikha ng mga estrukturang konseptuwal na nagbibigay sa kanila ng pagkakataong pagsamahin ang mga bago at lumang natutuhan.
	Tayahin	

Pagsagot ng mga Tanong Tungkol sa Napakinggan/Nabasang mga Pabula, Kuwento, Tekstong Pang-impormasyon at Usapan

Aralin

I

Sa araling ito, maipamamalas mo ang kakayahan sa mapanuring pakikinig at pag-unawa sa napakinggan/nabasang teksto. Pagkatapos nang araling ito, inaasahan na masasagot mo ang mga tanong sa napakinggan/nabasang pabula, kuwento, tekstong pang-impormasyon at usapan.

Ang pabula ay isang uri ng panitikan kung saan ang mga hayop ang gumaganap na tauhan.

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Iugnay ang tamang sagot sa hanay A patungo sa hanay B. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

A

1. pabula
2. tagpuan
3. tauhan
4. banghay
5. aral

B

- A. ang panahon lugar o pook kung saan naganap ang pangyayari sa kwento
- B. magandang ugali o asal na mapupulot mula sa kwento
- C. tumutukoy sa pagkakasunod-sunod ng mga pangyayari sa pabula
- D. uri ng panitikan kung saan ang mga hayop ang gumaganap na tauhan
- E. ang mga bida o gumaganap sa kuwento

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Gumawa ng kuwento tungkol sa mga hayop. Ilarawan ang mga katangian na nagustuhan mo sa mga hayop. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

A

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Basahin ang pabula at sagutin ang mga sumusunod na tanong. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

Kuwento ng Magkapatid na Daga: Si Kiko at si Tomas

Ang kuwentong ito ay tungkol sa magkapatid na daga.

Taga probinsiya si Kiko, habang tagasiyudad naman si Tomas. Kahit magkalayo sila’y malapit sila sa isa’t isa. Sa katunayan, madalas silang nagsusulatan para ayain ang isa’t isang bumisita sa kani-kaniyang tirahan.

Isang araw, naisip ni Tomas na bisitahin si Kiko. Tuwang-tuwa si Kiko at agad-agad ay naghanda sa pagdating ng kapatid.

Pagkatapos ng dalawang mahabang araw ng paglalakbay, nakarating din si Tomas sa bahay ni Kiko sa probinsiya.

“Kumusta ang biyahe mo?” tanong ni Kiko.

“Napakatagal ng biyahe ko! Kinailangan kong sumakay ng barko nang isang araw, at pagkatapos ay sumakay ng bus nang napakatagal para makarating dito. Natutuwa akong nakarating din dito pero sobra akong napagod at nagutom,” sagot ni Tomas. “Halika’t kumain ka’t magpahinga,” aya ni Kiko.

Nagsalo sa hapunan sina Tomas at Kiko. “Ito lang ba ang kinakain mo, Kiko? Mais at munggo?” tanong ni Tomas.

“Ayaw mo ba ng mais at munggo? Puwede rin kitang ipaghanda ng iba’t ibang uri ng gulay o di kaya prutas.” sagot ni Kiko.

“Wala bang keso? Sa siyudad, napakaraming uri ng keso ang puwedeng kainin. Napakasarap ng mga kesong natikman ko at nanggaling pa ang mga iyon sa ibang mga bansa,” pagmamalaki ni Tomas.

“Talaga? Parang gusto ko nang pumunta sa siyudad para lang matikman ang mga kesong sinasabi mo,” sabi ni Kiko.

“Bakit hindi? Bisitahin mo ako minsan,” aya ni Tomas.

Napakasaya ng magkapatid na nagkasama silang muli.

Kinabukasan, madilim pa lang ay gising na si Kiko at handa nang magtrabaho.

“Ang aga mo naman gumising!” sabi ni Tomas na humihikab pa.

“Maaga talaga akong gumigising para marami akong matapos na trabaho bago magtanghali,” sagot ni Kiko. “Mas mainit kasi ang araw kapag magtatanghali na.”

“Sa bagay, maaga rin kaming gumising sa siyudad para makaiwas sa trapik,” sabi ni Tomas.

1. Ano ang ginagawa mo upang maging malakas at malusog ang katawan?
2. Paano ka makatutulong upang mapanatili ang malinis na kapaligiran?
3. Sang-ayon ka ba na walang takdang-aralin ang mga mag-aaral? Bakit?
4. Bakit kailangang sumunod sa mga batas at alituntunin ng barangay?
5. Paano ka makatutulong sa panahon ng krisis at kalamidad?

Pagsagot ng Tanong na Bakit at Paano

Aralin

WEEK

1

I

Sa araling ito, maipamamalas mo ang kakayahan at tatas sa iyong pagsasalita at pagpapahayag ng sariling ideya, kaisipan, karanasan at damdamin. Pagkatapos ng araling ito, inaasahan na nakasasagot ka ng mga tanong na bakit at paano.

Paano maipakikita ang pagpapahalaga sa sariling wika?

Paano mo malilinang ang Wikang Filipino?

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Sagutin ang mga sumusunod na tanong ayon sa sariling karanasan at opinyon. Sagutin ito sa iyong kuwaderno. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

1. Paano mo napapanatiling malakas at malusog ang iyong katawan?
2. Paano ka makatutulong upang mapanatili ang malinis na kapaligiran?
3. Sang-ayon ka ba na walang takdang-aralin ang mga mag-aaral? Bakit?
4. Bakit kailangang sumunod sa mga batas at alituntunin ng barangay?
5. Paano ka makatutulong sa panahon ng krisis at kalamidad?

E

Naranasan mo na bang sumuway sa utos ng iyong magulang?
Ano ang naramdaman mo ng malaman mo na nagkamali ka?

Sa kuwentong ito, matutuklasan mo kung gaano kamahal ang nang isang magulang ang kanyang anak, kahit pa ito ay sumuway o nagkamali ng landas na tinahak.

Ang Alibughang Anak
(Hinalaw mula sa Lucas 15:11-32)

May isang mayamang ama na may dalawang anak. Ang bunsong anak ay nagsabi sa ama ng ganito, “Ama, ibigay mo na sa akin ang aking mana!”

Hinati ng ama ang kanyang kabuhayan at ibinigay ang kalahati sa bunsong anak. Wala siyang magawa sa matigas ang loob na anak. Nang makuha ng bunso ang kanyang mana, naglayas siya at nagpunta sa mala

Doon ay ginastos nang walang habas sa rangya at luho ang kanyang mana. Nang maubos ang kanyang minana, nagkaroon ng tag-hirap sa pinuntahang lugar. Ang bunsong anak ay namasukan bilang tagapakain ng mga baboy. Naranasan ang lahat ng hirap. Kung minsan ang tirang pagkain ng baboy ang kinakain niya. Para siyang pulubi. Gusgusin ang damit at walang sapin sa paa.

Naalala niya na sa bahay ng kanyang ama masasarap ang kinakain ng mga alipin. Nagpasiya siya na bumalik sa kanyang ama. Humingi siya ng tawad. “Ako’y di na karapat-dapat bilang iyong anak. Ama, gawin mo na lang po ako bilang isa sa iyong mga alipin.”

Subalit inutusan ng ama ang kanyang mga tagapamahala. “Kumuha ng magandang damit at bihisan ang aking anak. Lagyan ng singsing ang kanyang daliri. Suotan ng sandalyas ang kanyang mga paa. Katayin ang pinakamalusog na batang baka. Ipagdiwang natin ang pagdating ng aking anak!”

Nang dumating ang panganay na anak mula sa bukid nagtaka siya sa ginagawang paghahanda. Ang sabi niya sa kanyang ama, “Ako Ama ay hindi sumuway sa mga utos mo. Sa lahat ng pagkakataon pinagsilbihan kita. Kapag nagdiriwang ako at mga kaibigan ko kambing lang ang ipinakakatay mo. Ngayon na dumating ang anak na naging suwail sa iyo, nagwaldas ng iyong mga ipinamana ipinaghanda mo pa siya nang marangya.”

Nagpaliwanag ang ama, “Ipinagdiriwang natin ang pagdating ng iyong kapatid dahil namatay na siya at muli pang nabuhay! Nawala na siya ngunit ngayo’y muling nagbalik! Nararapat lang na tayo ay magsaya at magdiwang!”

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Sagutin ang sumusunod na tanong.
Gawin ito sa inyong sagutang papel.

1. Paaano inubos ng bunsong anak ang kanyang minana?
2. Bakit lubos ang kasiyahan nang ama?
3. Ano ang naging reaksiyon nang panganay matapos umalis ang kanyang bunsong kapatid?

4. Bakit bumalik ang bunsong anak sa kanyang ama?
6. Paano mo ipapaliwanag ang aral na natutunan mo sa kuwento?
7. Sino sa dalawang anak sa kuwento ang nagustuhan mo? Bakit?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Sa abot ng iyong kaalaman sagutin ang mga sumusunod na tanong. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

1. Bakit mahalaga ang sumunod sa alituntunin ng paaralan?
2. Paano mo pahahalagahan ang mga payo ng iyong magulang?
3. Paano mo sinusunod ang iyong magulang?
4. Sa panahon ng pandemya, mahalaga ba ang sumunod sa mga tagubilin ng mga doktor at narses? Bakit?

Paggamit ng Wastong Pangngalan at Panghalip sa Pakikipag-usap sa Iba't Ibang Sitwasyon

Aralin

Sa araling ito, maipamamalas mo ang kakayahan at pagkamatatas mo sa pagsasalita at pagpapahayag ng sariling ideya, kaisipan, karanasan at damdamin. Pagkatapos nang araling ito, inaasahan na magagamit nang wasto ang mga pangngalan at panghalip sa pakikipag-usap sa iba't ibang sitwasyon batay sa tula, tungkol sa sakit na umiiral hindi lamang sa ating lugar kundi sa iba pang bansa.

Ngayon ay isaisip mo ang mga kaalamang ito:

	tao	bagay	hayop	lugar	pangyayari
Pantangi	Miss Reyes	Adidas	Bruno	SM Lucena	Chami Festival
Pambalana	guro	sapatos	aso	pamilihan	pista

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Basahin ang bawat pangungusap. Piliin ang angkop na sagot sa kahon. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

1. Bahagi ng pananalita o lupon ng mga salita na tumutukoy sa pangalan ng tao, bagay, hayop, lugar o pangyayari.
2. Ito ay tiyak na ngalan sa tao, bagay, hayop, pook o pangyayari at nagsisimula sa malaking letra.
3. Hindi tiyak na ngalan sa tao, bagay, hayop, pook o pangyayari.
4. Ang bahagi ng pananalita na panghalili sa ngalan ng tao, bagay, hayop.

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Gumawa ng isang dula-dulaan tungkol sa kung paano makaiwas sa nakahahawang sakit. Siguraduhin na magagamit ang pangngalan at panghalip sa dula-dulaan. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

A

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Gamitin nang wasto ang sumusunod na pangngalan at panghalip sa usapan. (*mask*, tahanan, Aling Lorna, COVID19, mo, doon, *alcohol*, Lunes, Pamilihang Lungsod ng Lucena, Sila). Gawin ito sa inyong sagutang papel.

Pagbibigay ng Kahulugan sa mga Kilos ng mga Tauhan sa Napakinggang Pabula

WEEK

2

I

Aralin

Sa araling ito, maipamamalas mo ang iyong imahinasyon at kayahan sa iyong pang-unawa sa pakikinig/pagbasa ng pabula. Pagkatapos ng araling ito, inaasahang mabigyan ng kahulugan ang kilos mula sa napakinggang/nabasang pabula upang higit mong maunawaan ang hatid na aral at mabuting katangiang dapat taglayin ng isang batang tulad mo.

D

Mahilig ka bang magbasa ng pabula?
Anu-anong halimbawa ng pabula ang iyong napakinggan?
Bakit mo nagustuhan ang pabulang ito?
Pakinggan at unawaing mabuti ang pabula.

Mga Hayop man, May Pakiramdam Din Ang Malungkot na Kalabaw

Malungkot si Kalabaw. Mangyari, dumating na ang biniling maliit na traktora ni Mang Simo. Pang-araro at pansuyod iyon, alam niya. Panghilarin ng kariton. Kaya iniisip niyang wala na siyang silbi para kay Mang Simo tulad din naman ng lumang araro at suyod na dating gamit nito

Tumigil sa pagmutmot ng damo at lumakad-lakad sa parang si Kalabaw. Sa di-kalayuan, nasalubong ni Kalabaw si Inahing Manok, “Kalabaw, bakit malungkot ka? Ano ba ang nangyari?” tanong ni Inahing Manok.

Sinabi ni Kalabaw kay Inahing Manok ang lahat. “Ngayon, wala na akong silbi. Hindi na ako kailangan ni Mang Simo.”

Walang sinabi si Inahing Manok. Tumalikod ito at iniwan si Kalabaw. Itinuloy ni Kalabaw ang paglalakad-lakad hanggang sa makita niya si Kambing. “Alam mo Kambing nalulungkot ako!”, salubong niya rito.

“Bakit?”, tanong ni Kambing.

“Pakiramdam ko kasi’y wala na akong silbi para kay Mang Simo,” aniya. “May traktora na siya para gumawa ng gawain ko.”

Nag-isip si Kambing bago sumagot.

“Kaibigang Kalabaw, totoo ang sinabi mong iyon. Alam ko ngang higit pang mabuting pang-araro at pansuyod ang traktora kaysa sa iyo. Siguro, maging sa paghila ng kariton o anuman, higit na malakas kaysa sa iyo ang traktora”, sabi ng Kambing. “Ngunit hindi mo ba naiisip na hindi lahat ng nagagawa mo’y kayang gawin ng traktora?”

“Halimbawa, kaya bang bigyan ng gatas ng traktora ang pamilya ni Mang Simo?” tanong ni Kambing.

Napadilat sa kasiyahan si Kalabaw dahil sa narinig. Tumingin siya kay Kambing.

“Tama ka! Hindi nga.....dahil walang gatas ang traktora.”

“Karne....mabibigyan ba ng traktora ng kahit isang piraso ng karne ang pamilya ni Mang Simo?”.

“Hindi rin nga!”

“Iyon, Kalabaw ang patunay na mali ka sa pag-iisip na wala ka nang silbi para kay Mang Simo.”

“Kambing, buti naman at alam mo iyon.”

“Bakit naman hindi ko malalaman iyon? Ganoon din naman kaming mga kambing. Paris ng alam mo hindi kami pinakikinabangan ni Mang Simo sa paggawa dahil mahina kami. Ngunit, nakikita mong gumagawa pa rin kami para sa kanyang pamilya.”

Tumangu-tango si Kalabaw.

“Ang mahalaga kaibigan, ginagawa mong lahat ang kaya mo para maibigay kay Mang Simo at sa pamilya niya ang lahat ng iyon. Ikaw na ang gumawang kapaki-pakinabang sa sarili mo para sa kanya.”

“Gagawin ko iyon, Kambing,” masayang sabi ni Kalabaw.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Sagutin ang mga sumusunod na katanungan. Isulat sa malinis na papel.

1. Bakit nagdamdam si Kalabaw? Anong katangian ang ipinahiwatig nang sabihin ng Kalabaw na wala siyang silbi?
2. Paano binigyan ng kambing ng pag-asa ang Kalabaw? Anong katangian ang taglay ng kambing?
3. Ano ang ginawa ng inahing manok nang magtapat sa kanya ang Kalabaw kung ano ang dahilan ng kanyang pagdaramdam? Anong katangian ang ipinakita ng Inahing Manok?
4. Kung kayo ang manok, ano ang sasabihin ninyo sa Kalabaw?
5. Ano ang mahalagang mensahe para sa atin ng pabula?

E

Si Langgam at si Tipaklong

Maganda ang panahon. Mainit ang sikat ng araw. Maaga pa lamang ay gising na si Langgam. Nagluto siya at kumain. Pagkatapos, lumakad na siya. Gaya nang dati, naghanap siya ng pagkain. Isang butil ng bigas ang nakita niya. Pinasan niya ito at dinala sa kanyang bahay. Nakita siya ni Tipaklong.

“Magandang umaga, kaibigang Langgam”, bati ni Tipaklong.

“Kaybigat ng iyong dala. Bakit ba wala ka nang ginawa kundi maghanap at mag-ipon ng pagkain?”

“Oo nga. Nag-iipon ako ng pagkain habang maganda ang panahon”, sagot ni Langgam.

“Tumulad ka sa akin, kaibigang Langgam”, wika ni Tipaklong.

“Habang maganda ang panahon tayo ay magsaya. Halika! Tayo ay lumukso, tayo ay kumanta.”

“Ikaw na lang, kaibigang Tipaklong”, sagot ni Langgam. “Gaya nang sinabi ko sa iyo, habang maganda ang panahon, ako ay maghahanap ng pagkain. Ito’y aking iipunin para ako ay may makain pagsumama ang panahon.”

Lumipas pa ang maraming araw. Dumating ang tag-ulan. Ulan sa umaga, ulan sa hapon at sa gabi ay umuulan pa rin. At dumating ang panahong kumidlat, kumukulog at lumalakas ang hangin kasabay ang pagbuhos ng malakas na ulan.

Ginaw na ginaw at gutom na gutom ang kawawang Tipaklong. Naalaala nilang puntahan ang kaibigang si Langgam.

Paglipas ng bagyo, pinilit ni Tipaklong na marating ang bahay ni Langgam. Bahagya na siyang makalukso. Wala na ang dating sigla ng masayahing si Tipaklong.

Tok! Tok! Tok! Bumukas ang pinto.

“Aba! Ang aking kaibigan”, wika ni Langgam. “Tuloy ka. Halika at maupo.”

Binigyan ni Langgam ng tuyong damit si Tipaklong. Saka mabilis na naghanda siya ng pagkain.

Ilan pang sandali at magkasalong kumain ng mainit na pagkain ang magkaibigan.

“Salamat, kaibigang Langgam”, wika ni Tipaklong. “Ngayon ako naniwala sa iyo. Kailangan nga pa lang mag-ipon habang maganda ang panahon at nang may makain pagdating ng taggutom.”

Mula noon, nagbago si Tipaklong. Pagdating ng tag-init at habang maganda ang panahon ay kasama na siya ng kanyang kaibigang si Langgam. Natuto siyang gumawa at natuto siyang mag-impok.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Ibigay ang tamang paglalarawan ng katangian ng tauhan sa pabulang nabasa. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

Tauhan	Katangian	Pangyayari sa Pabula
Langgam		
Tipaklong		

Si Dagang Bayan at si Dagang Bukid

May dalawang dagang magkaibigan, sina Dagang Bayan at Dagang Bukid. Magkalayo ang kaniang mga tirahan subalit patuloy pa rin ang kanilang pagkakaibigan.

Isang araw, dinalaw ni Dagang Bayan si Dagang Bukid.

"Napakalayo ng lugar mo. Nagutom ako sa paglalakad. Kumain na tayo," ani Dagang Bayan.

"Wala akong pagkain dito. Halika, maghanap tayo," sagot ni Dagang Bukid.

"Ano? Maghahanap pa tayo?" di-makapaniwalang tanong ni Dagang Bayan.

"Oo, ganyan talaga rito sa bukid. Hahanapin mo muna ang iyong kakainin," malumanay na sagot ni Dagang Bukid.

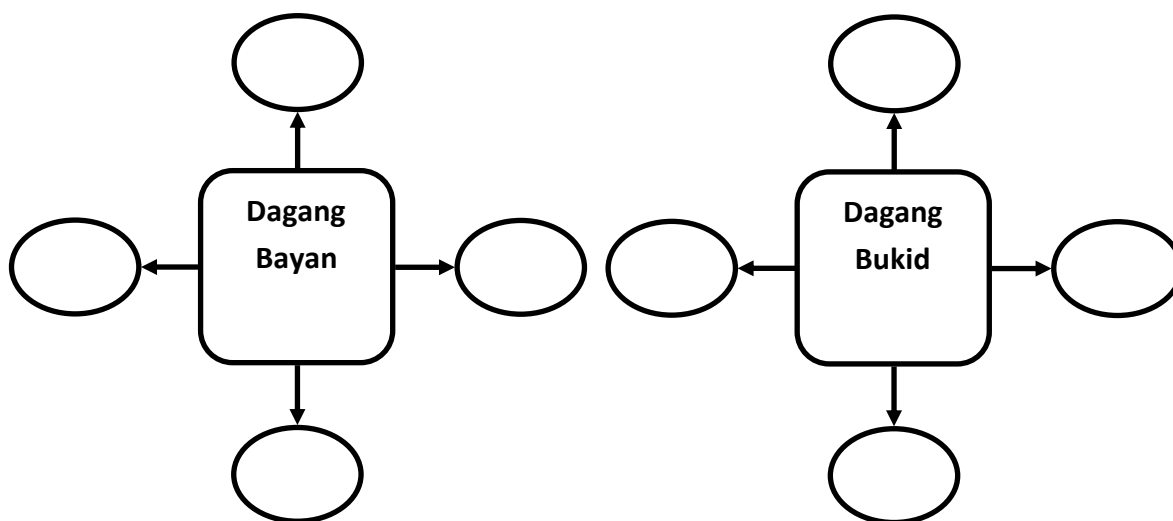
Naglakad silang dalawa. Sa may daan, nakakita sila ng supot. Dali-dali nila itong binuksan.

"Tinapay! Masarap na tinapay!" sabi ni Dagang Bayan.

"Teka, akin 'yan. Ako ang unang nakakita ryan," sabi naman ni Dagang Bukid.

"Para walang away, hati na lang tayo," mungkahi ni Dagang Bayan. Tango lamang ang tugon ng kanyang kaibigan.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Gumamit ng malinis na papel. Isulat sa mga bilog ang kilos ng mga tauhan sa binasang pabula. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

I

Ang Sawikain ay isa sa mga nakasanayang gamitin ng ating mga ninuno sa tuwing sila ay nagkukuwento. Ito ay nagdagdag ng ganda sa anumang kuwentuhan na ngayon ay unti-unti nang nakakalimutan sa paglipas ng panahon.

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Basahin ang dayalogo sa ibaba sa panulat ni Rosalyn N. Ayap. Sagutin ang mga tanong pagkatapos. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

Matamang nakikinig si Franco sa usapan ng kanyang mga lolo lola at nanay habang nasa salas sila.

LOLA: Ako ay lubos na nalulungkot sa nangyayari ngayong epidemya. Lubhang nakakabahala.

LOLO: Oo nga maraming mga **isang kahig, isang tuka** ang mas naghihirap pa.

LOLA: Mabuti na lamang at may **kusang palo** ang ilan sa ating mga kababayan na naghahatid ng tulong kahit hindi hinihingan. Hindi katulad ng ilang pulitiko ngayon dito sa atin na nagte-**tengang kawali** sa hinaing ng mga tao.

LOLO: Palibhasa ang ilan sa mga pulitiko ay **nakahiga sa salapi** kaya hindi nararamdaman ang pandemya ngayon.

NANAY: Pero Itay, marami rin naman po sa kanila ang **busilak ang puso** na naglalaan ng oras sa mga mahihirap. Ang ilan ay **kidlat sa bilis** ang pagkilos matugunan lang ang pangangailangan ng nasasakupan.

FRANCO: Lolo, Lola, Nanay, hindi ko po maintindihan ang inyong pinag-uusapan.

NANAY: Pinag-uusapan lang namin ang pandemyang nangyayari ngayon.

FRANCO: Opo, alam ko po iyon. Pero may mga sinasabi po kayong hindi ko maintindihan. Tulad ng tengang-kawali, bakit po nagkatenga ang kawali, isang kahig, isang tuka pero wala naman pong manok sa pinag-uusapan ninyo. lawit ang dila pero wala naman po akong narinig na pinag-usapan ninyo ang aso.

Nagtawanan sina Lolo, Lola at Nanay.

LOLA: Apo, ang mga sinabi mo ay mga sawikain.

FRANCO: Ano po ang Sawikain?

LOLO: Apo, ang Sawikain ay mga salitang may kahulugang hindi tahasan. May naiiba itong kahulugan sa literal na pahayag. Mada-las na ito ay ipinahahayag sa malarawan, mapagbiro o mapagpatawang paraan.

NANAY: Mauunawaan mo ito kapag ginamit na ito sa pangungusap.

FRANCO: Ah, kaya po pala. Gusto ko rin pong matuto ng mga Sawikain para maituro ko rin sa aking mga kamag-aaral.

1. Sino-sino ang mga nag-uusap?
2. Tungkol saan ang kanilang pinag-uusapan?
3. Mahalaga bang matutunan mo ang mga Sawikain?
4. Gusto mo bang matutunan ang iba't-iba pang halimbawa ng sawikain? Bakit?
5. Saan o kailan mo magagamit ang mga Sawikain?

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Iugnay ang tamang sagot mula sa hanay A patungo sa hanay B. Isulat ang titik ng tamang sagot sa patlang. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

A	B
___ 1. abot - tanaw	A. namatay
___ 2. balitang - kutsero	B. takot
___ 3. anak - pawis	C. naaabot ng tingin
___ 4. pusong - mamon	D. matulungin
___ 5. laki sa layaw	E. mahirap
___ 6. bahag ang buntot	F. maling balita
___ 7. bakas ng kahapon	G. kalimutan
___ 8. binawian ng buhay	H. nakaraan
___ 9. bukas ang palad	I. maramdamin
___ 10. ibaon sa hukay	J. sunod ang gusto

A

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Basahin at unawain ang mga pangungusap. Piliin ang kahulugan ng mga Sawikain na may salungguhit. Isulat sa patlang ang titik ng tamang sagot. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

A. yumabang	C. sunud-sunuran	E. mabango
B. mataas ang lagnat	D. lasing	F. Iyakin

- ___ 1. Sumusuray na naman si Aries. Tiyak na siya na naman ay amoy - tsiko.
- ___ 2. Lumaki na ang kanyang ulo kaya hindi na siya namamansin.
- ___ 3. Si Kayla ay mababaw ang luha kaya siya ay laging nasa loob ng kuwarto at pinipiling mag-isa.
- ___ 4. Kahit ano ang ipagawa ko sa kanya ay gagawin niya dahil siya ay hawak ko sa leeg.
- ___ 5. Nag-aapoy sa init si Belinda kaya siya itinakbo sa ospital.

Pagkakasunod-sunod ng mga Pangyayari sa Kuwento sa Tulong ng Nakalarawang Balangkas

WEEK

3

I

Aralin

Naranasan mo na bang makapagbasa ng maraming kuwento. Muli mo bang naisalaysay ang iyong binasa sa pamamagitan ng pagsusunod -sunod sa mga pangyayari.

Sa araling ito matututunan mo ang pagsusunod-sunod ng mga pangyayari sa kuwento sa tulong ng nakalarawang balangkas.

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Basahin ang kuwento at pagsunod-sunurin ang mga pangyayari sa tulong ng nakalarawang balangkas. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

Si Marang Mapangarapin

Si Mara ay isang magandang dalaga sa bayan ng Lucena. Masipag, masayahin at matalino rin siya. Ano pa't masasabing isa na siyang ulirang dalaga, kaya lang sobra siyang mapangarapin. Umaga o tanghali man ay nangangarap siya, lagi na lamang siyang nakikitang nakatingin sa malayo, waring nag-iisip at nangangarap nang gising. Dahil dito, nakilala siya sa tawag na Marang Mapangarapin. Hindi naman nagalit si Mara bagkus pa ay ikinatuwa niya ang bansag na binigay sa kanya.

Minsan niregaluhan siya ng isang binata mula sa bayan ng Sariaya. Isang dosenang manok, tuwang-tuwa si Mara! Inalagaan niyang mabuti ang alagang bigay sa kanya ng nag-iisang manliligaw niya.

Pamagat	Una
	Ikalawa
	Ikatlo
	Ikaapat
	Ikalima

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Basahin at unawaing mabuti ang kuwento. Pagkatapos basahin ang kwento. Pagsunod-sunurin ang tamang detalye ayon sa pagkakasunod-sunod ng kuwento. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

Si Bunsong Matulungin

Ang mabait, masipag, maalalahanin at mapagmahal na bunso ay tumutulong nang kusa sa bahay, di lamang para sa sarili kundi pati sa mga magulang at mga kapatid. Inilalagay niya sa kanya-kanyang lalagyan ang lahat ng kanyang gamit sa paaralan, sa bahay at sa iba pa. Sa ganito, ay hindi siya maghahanap at mag-aaksaya ng panahon lalo na kung nagmamadali siya. Laging nasa lugar ang mga libro, notebook, lapis, pentelpen, pad paper, school bag, payong, sapatos, at lahat-lahat na. Walang kakalat-kalat.

Tumutulong din siya sa kanyang mga kapatid lalo na kung sila ay abalang-abala sa ibang gawain. Pagdating nila mula sa paaralan ay sasalubong na siya sa hagdan pa lamang, upang kunin ang kanilang gamit at ilalagay niya sa kani-kanilang lalagyan. Kapag nagpuputol ng panggatong ang Kuya niya, ay iniaakyat na niya ang maliliit na piraso. Kapag nagwawalis ang Ate niya ay kinukuha niya ang basahan at siya na ang magpupunas sa mga mesa at upuan.

Ang Tatay at Nanay nila ay parehong naghahanapbuhay. Sabi ng Nanay niya ay malaking tulong daw sa kanila ng Tatay kung silang magkakapatid, ay masunurin, masipag, magalang at malinis. Natutuwa ang mga ito at hindi nila nararamdaman ang pagod. Nagpapasalamat sila sa Panginoon sa pagkakaroon ng masisipag at matulunging anak.

Pagnakagawian na ay walang mahirap. At napakasarap pang pakinggan ang, "Ay salamat! Mabait at matulungin ang aking bunsong anak!"

Ano ang masasabi mo sa iyong binasa?

Ito ba ay muli mong maiikuwento kapag ganito ang pagkakaayos? Bakit?

Ano ang dapat nating gawin upang higit na maunawaan ang kuwento?

Kaya mo bang gawin?

Tulungan mo ako na pagsunod-sunurin ang mga detalye sa kuwento.

Basahin ang mga sumusunod na pangungusap na nagmula sa kuwento.

1. Tinutulungan niya ang kanyang ate at kuya sa mga gawaing bahay.
2. Nagpapasalamat ang kanyang magulang sa Panginoon sa pagkakaroon ng anak na tulad niya.
3. Ang mabait, masipag, maalalahanin at mapagmahal na bunso ay handang tumulong sa kanyang mga magulang at kapatid.
4. Lagi niyang inaayos ang kanyang mga personal na kagamitan sa paaralan upang maiwasan ang mga kalat.
5. Masaya siya sa kanyang ginagawa sapagkat alam niyang nakatutulong siya sa kanyang pamilya.

A

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Basahin ang yugto ng buhay ng isang paruparo pagkatapos, pagsunud-sunurin ang mga pangyayari sa tulong ng nakalarawang balangkas. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

Ang isang paruparo ay dumaraan sa isang paghali-halili. Unang-una, ito ay nagmula sa isang itlog. Pangalawa, ito ay nagiging higad na kumakain ng mga dahon ng halaman. Pagkatapos, ito ay nagiging pupa na nagkukuibli sa isang bahay nakung tawagin ay “cocoon”. Sa wakas, matapos ang mahimbing na pagkakatulog ay lalabas ito sa kanyang bahay at nagiging isang napakagandang paru-paro.

Ang isang paruparo ay dumaraan sa isang paghali-halili.

Una _____ Ikalawa _____ Pagkatapos _____ Sa wakas _____

Pagbibigay Hinuha at Wakas sa Kuwentong Napakinggan/Nabasa

Aralin

I

Sa araling ito, maipamamalas mo ang kakayahan at pagkamatatas sa iyong pagsasalita at pagpapahayag ng sariling ideya, kaisipan, karanasan at damdamin. Pagkatapos ng araling ito, inaasahang makapagbibigay ng hinuha sa kalalabasan ng mga pangyayari sa kuwentong napakinggan/nabasa at nagagamit ang dating kaalaman sa pagbibigay wakas ng napakinggang/nabasang teksto.

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Balikan ang kuwentong Si Langgam at si Tipaklong. Gawin ito sa inyong sagutang papel. Bigyan ng angkop na hinuha ayon sa kalalabasan ng pangyayari sa kuwento. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

1. Magugutom si Tipaklong.
2. Bibigyan ni Langgam ng pagkain si Tipaklong.
3. Mamatay si Tipaklong.

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Basahin ang maikling kwento. Ibigay ang inyong hinuha at bigyan ito ng wakas. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

May dalawang magkaibigan na akala nila ay parihas silang maganda at matalino. Lumaki sila sa probinsya. Nag-aral sila sa Pamantasan ng Pagandahan. Pagkatapos ng ilang taon, nagtagpo sila sa isang opisina at naging magkatrabaho. Si Ram ang naging malakas sa Boss nila at si Mars naman ang sipsip sa Boss nila. Binigyan sila ng pagkakataon ng amo nila na magpakitang gilas. Pinakita ni Ram na siya ang hinahangaan ng lahat dahil sa kanyang kagalingan. Naingit si Mars at pinagkwekwento niya sa ibang boss ang hindi maganda kay Ram.

Ano sa Tingin mo ang gagawin ni Ram pagnalaman ang ginawa ni Mars?

A

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Bigyan ng sariling wakas ang binigay na pangyayari. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

Sa kwento ni Ram at Mars ano sa inyong palagay ang mangyayari kung naging mabuting kaibigan lamang si Mars?

Paggamit ng Magagalang na Pananalita sa Pagpapahayag ng Saloobin

WEEK

4

I

Aralin

Sa araling ito, maipamamalas mo ang iyong kakayahan at pagkamatatas sa pagsasalita at pagpapahayag ng kaisipan, karanasan at damdamin. Pagkatapos ng araling ito, inaasahang magagamit ang magagalang na pananalita sa pagpapahayag ng saloobin.

D

Sa ating pakikipag-usap sa ating kapuwa o sa mga kasama sa bahay, gumagamit tayo ng mga pahayag upang ipabatid ang ating mga iniisip o nadarama. iniisip o nadarama.

Pansinin ang usapan ng mag-iina:

- Aling Cely: Mga anak, hindi kailangang maghanda tayo ng labis upang makapagyabang sa tao.
- Tony: Bakit po kailangan tayong maghanda kong pista?
- Aling Cely: Nakagawian na nating mga Pilipino ang paghahanda kung pista para sa ating patron.
- Lita: Di po ba ito ay pasasalamat sa mga biyayang tinatanggap natin sa bawat taon?
- Tony: Bakit po ang ibang pamilya kung maghanda ay sobra-sobra?
- Aling Cely: Iyon nga ang ugaling dapat nating baguhin. Ang paghahanda ay dapat na iayon sa makakaya ng mag-anak. Kahit simple lang ang handa, taos-puso naman ang ating pasasalamat at pag-aanyaya sa mga tao.
- Lita: Sana po ay maunawaan ito ng mga bisita natin.
- Aling Cely: Naku! nasusunog na yata ang sinasaing ko sa kusina! Diyan na kayo.
- Tony: Naku ang Nanay! Nalimutan ang niluluto niya dahil sa pista.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Isulat muli ang mga pangungusap sa ibaba. Ipakita ang magagalang na salita sa bawat pahayag. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

1. Sumama ka sa akin mamaya, maliligo tayo sa dagat.
2. Dalian mo at tayo ay iiwanan ng ating mga kasama.
3. Kumuha ka ng aklat, magbasa ka.
4. Nabasa ko sa libro na hindi iyan totoo.
5. Ikaw ay tumahimik at may natutulog.

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Basahin ang bawat sitwasyon. Sagutin ng **TAMA** ang pangungusap na nagpapakita ng magalang na pananalita at **MALI** kung hindi. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

- _____ 1. Maari po ba akong magtanong?
- _____ 2. Hoy! Sino ang kasama mo?
- _____ 3. Ipagpaumanhin nyo po ang aking pagliban.
- _____ 4. Sumasang-ayon po ako sa sinasabi ninyo.
- _____ 5. Pasali ako sa inyong usapan.

A

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Gamitin ang magagalang na pananalita sa pagpapahayag ng iyong saloobin upang makumpleto ang mga pangungusap. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

- 1. Pwede po ba _____.
- 2. Maaari po ba _____.
- 3. Tama po ang iyong sinasabi subalit _____.
- 4. Pakisabi _____.
- 5. Maganda po sana kaya lang _____.
- 6. Makikiraan _____.
- 7. Kung pwede po sana _____.
- 8. Huwag mo pong hayaan na _____.
- 9. Pakiingat po _____.
- 10. Hindi po pwede _____.

Iba't ibang Uri ng Panghalip

Aralin

WEEK

5

I

Sa araling ito, maipamamalas mo ang kakayahan at pagkamatatas sa iyong pagsasalita at pagpapahayag ng sariling ideya, kaisipan, karanasan at damdamin. Pagkatapos ng araling ito, inaasahang magagamit nang wasto ang mga panghalip sa pakikipag-usap sa iba't ibang sitwasyon.

D

Alam mo ba na ang isa sa natatanging kaugalian ng mga Pilipino ay ang bayanihan. Ito ay ay pagtutulungan ng mga tao na walang hinihintay na kapalit. Ngayon alamin mo paano maipakikita ang bayanihan.

Bayanihan sa Aking Bayan

Donna O. Capacio

*Dito sa Pilipinas, sa minamahal kong bayan,
Ang bawat tao, may natatanging kaugalian,
Sa lahat nang oras ang tulong ay handang ilaan,
Sa amin ay makikita ang pagbabayanihan.*

*Bagyo, lindol, epidemya o anumang sakuna,
Pagtulong sa kapwa ay ibinibigay nang kusa.
Pagkain at damit, maging ngiti man at pag-asa,
Sinisikap maibigay na may pagkakaisa.*

*Saan ka makakikita, ugaling kakaiba?
Kakarampot na ang yaman, ibinabahagi pa,
At ang mayayaman, kung magbigay todo talaga.
Dito sa amin, kung tumulong, ganito talaga.*

*Ito ang kahangahangang katangian ng Pinoy.
Mayaman o mahirap, sa dugo ay dumadaloy,
Anumang makayanan, kung ibigay, tuloy-tuloy,
Bayanihan! Tunay na kahangahanga ka Pinoy!*

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Basahin ang bawat pangungusap. Piliin ang angkop na sagot sa loob ng panaklong. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

1. (Ito, Nito, Saan, Akin) ang laging inihahain sa amin ni Nanay tuwing almusal.
2. (Anong, Bakit, Ilang, Kailan) beses ka na bang nakakuha ng pinakamataas na marka sa klase?
3. Tapusin mo na (iyan, akin, dito, alin) upang maipasa mo na.
4. (Iyan, Iyon, Dito, Niyan) mo itago ang iyong mga gamit.
5. Natuwa ang (lahat, bawat, kayo, kami) nang makamit namin ang unang gantimpala.

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Igawa ng kuwento ang larawan gamit ang iba't ibang uri ng panghalip. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

Mahalaga na matutuhan ang iba't ibang uri ng panghalip upang matukoy ang angkop na panghalip na gagamitin sa iba't ibang sitwasyon.

Uri ng Panghalip	
Panghalip na Panao	<ul style="list-style-type: none"> Ginagamit na panghalili sa sa tao Halimbawa: ako, siya, kami, tayo, ikaw, sila
Panghalip na Paari	<ul style="list-style-type: none"> Ginagamit na panghalili sa salitang nagpapahayag ng pagmamay-ari Halimbawa: akin, iyo, kanya, atin, kanila
Panghalip na Panaklaw	<ul style="list-style-type: none"> Ginagamit na panghalili sa sumasaklaw ng bilang, dami, kaisahan o kabuuang tinutukoy Halimbawa: lahat, bawat, balana, madla, tungkol, isa, sinuman, anuman, kailanman
Panghalip na Pamatlig	<ul style="list-style-type: none"> Ginagamit na panghalili sa pagtuturo ng tao, bagay, lugar, hayop o pangyayari Halimbawa: dito, doon, diyan, ganito, ganyan, ito, iyan, iyon, ganoon, hayan
Panghalip na Pananong	<ul style="list-style-type: none"> Ginagamit na panghalili sa paraang patanong Halimbawa: ano, saan, ilan, kailan, kanino

A

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Igawa ng maikling usapan ang mag-iina gamit ang iba't ibang uri ng panghalip. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

Pagsuri ng mga Kaisipan/Tema/Layunin/Tauhan/ Tagpuan at Pagpapahalagang Nakapaloob sa Napanood na Maikling Pelikula/Nabasang Kuwento

WEEK

5

I

Aralin

Sa araling ito, matututuhan mo ang magsuri ng mga kaisipan, tema, layunin, tauhan, tagpuan at pagpapahalagang nakapaloob sa napanood na maikling pelikula/nabasang kuwento.

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Basahing mabuti ang teksto. Sagutin ang mga tanong pagkatapos magbasa. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

Ibalon

(Isang Buod)

Ang mga Bikolano ay may bayanang nagngangalang Handiong sa kanilang epikong nagpapakita rin ng kanilang lahi at kaugalian. Naniniwala sila na ang kanilang ninuno ay si Baltog na ipinanganak sa Batovara mula sa lahing tinatawag na Lipod kung saan iba't-ibang uri ng halimaw ang naninirahan.

Si Handiong ay isang matalino at walang takot na mandirigma ng tribo. Dahil sa kanya, kaya naging tahimik ang lugar na dating pinaghaharian ng mga halimaw na nagpahirap sa mamamayan. May buwayang sinlaki ng mga bangka, pating na may pakpak, higanteng uranggutang, ahas, at iba pang nakakatakot na nilikha.

Subalit hindi niya nalupig ang mapanlinlang na babaeng ahas na si Oriol. Ang mala-serena nitong boses ay nakapanghahalina at nakakaengkanto sa ibang makaririnig nito. Napakatuso ni Oriol at kayang tumakas kahit mabihag nang paulit-ulit.

Hindi nagtagal ay umibig si Oriol kay Handiong at ito ang naging dahilan kung bakit naglaho ang kanyang kapangyarihan. Siya ang naging daan upang magapi ni Handiong ang mga halimaw sa madugong labanan. Labanan iyong nagpahaba ng dugo sa mga ilog sa kanilang lugar.

Naging mapayapa at maunlad ang Ibalon. Nais nilang lumaganap ang kapayapaan sa kanilang lugar. Tinuruan ni Handiong ang mga taong magtanim ng mabubuti at magagandang uri ng palay na tinawag nilang *Hinandyogan* at ng halamang-ugat. Pinasalamatan din siya ng mga katutubo dahil sa paggawa niya ng unang bangka. Nakalikha rin siya ng iba't-ibang gamit sa pagsasaka, tulad ng araro at itak.

May lumabas na batang bayani sa ilalim ng pamamahala ni Handiong. Ito ay si Bantong, ang lider ng libu-libong pagsalakay at paglalakbay. Ipinadala siya upang paslangin ang nakatatakot na si Rabot, ang halimaw na kalahating tao at may angking kapangyarihang gawing bato ang tao. Siya ang nananakot sa mga tao. Dinala ni Bantong ang bangkay ng napatay na halimaw. Ito ay iniharap kay Handiong. Bagama't matapang at sanay sa digmaan ay hindi nakapagsalita si Handiong nang makita sa labi ng pangit at nakatatakot na halimaw. Simula noon, lalong naging payapa at maunlad ang bayan ng Ibalon.

Alam mo bang ang iyong nabasa ay isang epiko? Ang epiko ay isang uri ng tekstong pampanitikan na nasusulat sa anyong patula at tumatalakay sa mga kabayanihan at pakikipagtunggali ng isang tao o grupo ng tao. Kadalasan na ito ay punong-puno ng mga kagila-gilalas na mga pangyayari.

Ang **epiko** ay mahalagang nabibigyan natin ito ng pagpapahalaga sapagkat bahagi na ito ng ating mayamang kasaysayan, tradisyon at kultura.

1. Ano ang pamagat ng tekstong pampanitikan na iyong binasa?
2. Anong uri ito ng tekstong pampanitikan?
3. Sinu-sino ang mga pangunahing tauhan sa kuwento?
4. Ano ang problema ng kanilang tribo?
5. Alin ang nagpatigil ng kaguluhan ayon sa mensahe ng akda?
6. Ano sa palagay mo ang nangyari kung hindi umibig si Oriol?
7. Mabuti ba ang itinuro ni Handiong sa mga mamamayan ng kanilang tribo? Bakit?

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Pamilyar ka ba sa ilang tekstong pampanitikan na nakasulat sa Hanay A? Kaya mo bang pagtambalin ang mga ito ayon sa uri nito sa Hanay B? Simulan na natin. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

HANAY A

- ___ 1. Ang Daga at ang Leon
- ___ 2. Biag ni Lam-Ang
- ___ 3. Talambuhay ni Hermano Pule
- ___ 4. Isang talumpati sa Araw
Ng Pagtatapos
- ___ 6. Huwag gawin sa iba ang
ayaw mong gawin sa iyo
- ___ 7. Si Tambelina
- ___ 8. Sulong, Kabataang Pilipino!
- ___ 9. Baboy ko sa pulo balahibo'y
Pako
- ___ 10. Alamat ng Niyog

HANAY B

- A. Tula
- B. alamat
- C. pabula
- D. bugtong
- E. epiko
- G. kuwentong bayan
- H. talumpati
- I. nobela
- J. salawikain
- K. kuwento

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Basahin ng mabuti ang tekstong pampanitikan sa ibaba. Ipamalas ang pagpapahalaga sa sanaysay na iyong nabasa sa pamamagitan ng pagsagot sa mga katanungan sa pagtalakay sa akda. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

Dangal sa Paggawa

Bawat nilalang ay may kanya-kanyang kakayahan at abilidad. Ang handog na ito ng Diyos sa atin ay nararapat lamang nating pagyamanin upang maipamahagi sa mga nanganilangan. Lisa ang mithiin ng bawat manggagawa: kumita nang sapat at maibsan ang hirap na nararanasan nang sa gayo'y maiwasan ang pagkulo ng tiyan. Bagama't may uri ng trabahong nakahihigit sa iba, pinakamahalaga ay kung paano natin ibinibigay ang lahat ng ating makakaya at nalalaman sa bawat gawaing nakaatang sa atin.

Nakalulungkot isiping marami sa ating mga kababayan ang nagugutom. Ang iba'y nagkakasya na lamang sa pamamalimos. Ang iba naman ay gumagamit ng dahas upang makuha ang pinaghirapan ng kapwa. Ayaw nilang patuluin ang sariling pawis upang kahit paano'y mabawasan ang kahirapan.

Marahil, kung ang isa't isa'y matututong magpakasakit at matiyaga sa buhay ay may nakalaang tagumpay sa dakong huli para sa kanila. Nakapag-aral man o hindi, sila'y may lugar sa lipunan. Mahalaga ang papel na ginagampanan ng mga manggagawa. Anumang uri ng hanapbuhay at antas ng pamumuhay sila nabibilang ay kaisa sila sa hangaring mapaunlad at maiangat ang ating sambayanan.

1. Anong uri ito ng tekstong pampanitikan?
2. Aling handog ng Diyos ang dapat pagyamanin? Kanino ito dapat maipamahagi? Bakit?
3. Anu-ano ang mithiin ng bawat manggagawa? Isa-isahin.
4. Sa iyong palagay, paano dapat magtrabaho ang isang manggagawa?
5. Maraming nagsisikap subalit hindi pa rin gumaganda ang kanilang buhay. Ano ang masasabi mo tungkol dito?
6. Sa kasalukuyang krisis na kinahaharap natin dulot ng pandemyang *CoVid19*, paano kaya mabibigyan ng pag-asa ang mga manggagawang nawalan nang hanapbuhay?
7. Paano mo mapapahalagahan ang sanaysay bilang isang uri ng tekstong pampanitikan?

Pagbibigay ng Solusyon sa Isang Suliraning Naobserbahan sa Paligid

Aralin

I

Ang pamumuhay natin dito sa daigdig ay nababalot ng napakaraming pangyayaring hindi natin inaasahan at bigla na lamang dumarating o hindi natin inaasahan. Tulad ng bagyo, paglindol, pagputok ng bulkan at pagkalat ng sakit at marami pang iba. Kaya ang kasanayan na makapagbigay ka ng sarili at maaaring solusyon sa isang suliraning dumarating at naobserbahan ay napakahalagang sandata natin kung paano ka makakaligtas sa mga ganoong uri ng problema o pangyayari. Ang araling ito ay sadyang ginawa para sa iyo upang ikaw ay maging laging handa, listo at matatag.

Ang pagbibigay ng sarili at maaaring solusyon sa isang suliraning naobserbahan sa paligid ay isang napakagandang kasanayang kailangan nating matutuhan. Sapagkat ito'y kailangan sa ating pang-araw araw na buhay.

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Pagmasdan mo ang larawang ito at sagutin ang mga katanungan sa ibaba. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

1. Ano ang masasabi mo sa larawan? Ano kaya ang suliranin sa larawan?
2. Ano ang iyong naramdaman sa nakikita mo larawan?
3. Ipahayag mo ang iyong saloobin hinggil sa suliranin ng larawang ito.

Gawain sa Pagkatuto Bilang : Bigyan ng solusyon ang mga suliraning naobserbahan sa paligid. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

1. Maruming kapaligiran dahil sa basura
2. Mga mag-aaral na nagkakalat ng basura sa loob ng silid-aralan
3. Mabasurang pampang, ilog at mga estero/kanal
4. Marumi at maingay na pamilihan
5. Maruming pasyalan/parke

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Bigyan ng solusyon ang mga suliraning naobserbahan. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

1. tamad maligo
2. Maruming higaan
3. maruming banyo
4. walang maisuot na damit
5. maruming kusina

A

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Piliin ang nagpapamalas ng pagbibigay ng sarili at maaaring solusyon sa suliraning naobserbahan sa paligid. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

1. Sa maruming estero/kanal.
A. panoorin na lang. C. linisin at hindi dapat tapunan ng basura
B. ipagdasal na sanay luminis. D. ipaalam sa kapitan.
2. Sa maruming bakuran
A. saka na linisin C. doon maglaro
B. linisin at taniman D. doon magkainan
3. Sa problema sa trapiko.
A. matuwa B. mainis C. magbigayan D. Magbarilan
4. Sa kahirapan ng buhay.
A. magsikap B. Mamalimos C. sisihin ang gobyerno D. Magalit
5. Sa batang palaboy
A. bigyan ng pera C. sisihin ang magulang
B. kagalitan D. ipabatid sa kinauukulan

Pagbibigay ng Angkop na Pamagat sa Binasang Talata

Aralin

I

Sa araling ito, maisasagawa ang mapanuring pagbasa sa iba't ibang uri ng teksto at mapapalawak ang talasalitaan.

Mahalagang tandaan na sa pagbibigay ng pamagat, mabuting gawin itong maikli at nakatatag ng pansin. Ito ay kalimitang humihikayat sa mambabasa na ituloy ang pagbabasa sa akda.

Pagkatapos ng aralin na ito ikaw ay inaasahang makapagbibigay na ng angkop na pamagat sa binasang/napakinggang talata.

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Basahin at unawain ang talata. Sagutin ang mga tanong sa ibaba. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

Ang pagiging matapat ay isa sa pinakamahalagang katangian na dapat mayroon ang isang tao. Sapagkat madali mong makukuha ang pagtitiwala ng nakararami.

Sapo ang ulo nang lumabas ng silid ng presidente ng kompanyang pinagtatrabahuan si Martin. Dahil sa matagal na niyang paglilingkod, pinagkatiwalaan siya. Siya ang pinakamalakas magbenta ng mga produkto ng kompanya. Sa kabila nito, nagastos niya ang perang napagbentahan ng produkto. Pinagbigyan siya ng dalawang Linggo para maibalik ang malaking halaga ng salaping kanyang pinakialaman. Natukso siya sa malaking tubong inialok sa isang bagong negosyo. Sa kasamaang palad, wala nang tinubo, nawala pa rin ang puhunan. Magulong-magulo ang isip na pinatakbo ni Martin ang kanyang kotse hanggang makarating siya sa expressway.

1. Tungkol saan ang talata?
2. Saan nagtrabaho si Martin?
3. Bakit nagastos ni Martin ang pera ng kompanya?
4. Bilang mag-aaral, gagayahin mo ba ang ginawa ni Martin? Bakit?
5. Ano sa palagay mo ang angkop na pamagat ng talata? Bakit?

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Basahin ang talata. Bigyan ito ng angkop na pamagat. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

1. Ang pating ay isang uri ng karniborong isda. Sa kasalukuyan, mayroong mahigit na limangdaang uri ng pating. Karamihan ng uri ng pating ay nananatili sa tubig-dagat ngunit may iilang nabubuhay sa tubig tabang. Ang pinakamaliit na pating ay may habang anim na pulgada. Ang pinakamahaba naman ay ang butanding. Ito ay umaabot sa haba na labindalawang metro.

Angkop na pamagat: _____

2. Sabik na sabik si Julia na pumasok sa paaralan ngayong araw na ito. Gabi pa lamang ay inihanda na niya ang kanyang uniporme. Nakaayos na rin ang kanyang bag at baunan. Pagtunog ng kanyang relo, mabilis na bumangon si Julia upang maligo na. Dali-dali siyang nagbihis at pumunta sa silid-kainan. "Julia, mukhang handa ka na para sa unang araw ng pasukan," ang bati ng kanyang nanay. "Opo! Sabik na po akong pumasok!" ang sagot ng bata.

Angkop na pamagat: _____

A

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Gumawa ng talata tungkol sa iyong naranasan sa panahon ng pandemya at bigyan ito ng angkop na pamagat. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

Pagpapahayag ng Sariling Opinyon o Reaksiyon sa Isang Napakinggang Isyu o Usapan

Aralin

I

Sa araling ito, maipamamalas mo ang kakayahan at pagkamatatas sa iyong pagsasalita at pagpapahayag ng sariling ideya, kaisipan, karanasan at damdamin. Pagkatapos ng araling ito, inaasahang naipapahayag ang sariling opinyon o reaksiyon sa isang napakinggang isyu o usapan.

D

Sa paaralan, kausap ni Nestor ang mga kaklase. Pinag-usapan nila ang narinig na isyu o impormasyon sa radyo.

Nestor: Narinig ba ninyo ang impormasyong ibinigay sa radio kanina? Iba pala ang mga laro nila sa Mindanao.

Lito: Oo nga. Mayroon pa silang laro na pana-pana. Ito ay laro sa pagtudla. Ginagamit nila ang pan sa pagtudla sa itinakdang pain tulad ng isda, prutas, o bagay.

Mario: Naiiba ang mga laro nila dahil kailangan ang paggamit ng lakas, konsentrasyon, at tiyaga.

Nestor: Kailangan din na marunong kang lumangoy at pumana.

Lito: Nakapagdaragdag sa ating kaalaman ang mga impormasyong napakinggan. Tayo ay nagkakaroon ng kamalayan sa ginagawa ng mga kapwa natin sa ibang panig ng bansa.

Mahalaga ang pakikinig ng mga impormasyon at pagbibigay ng reaksiyon o opinyon hinggil dito, tulad ng ginawa nina Nestor at ng mga kaklase niya.

Pansinin ang mga sinabi ng mga nag-uusap.

1. Iba pala ang mga laro nila sa Mindanao.
 2. Naiiba ang mga laro nila.
 3. Nakapagdaragdag sa ating kaalaman ang mga impormasyong napakinggan.
 4. Tayo ay nagkakaroon ng kamalayan sa mga ginagawa ng mga kapwa natin.
- Paano sila nagbigay ng reaksiyon sa narinig na impormasyon o isyu?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Ibigay ang sariling opinyon o reaksiyon sa sumusunod na mga isyu. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

1. Dapat ba o hindi dapat pag-aralan at pagsanayan ng mga babae ang mga gawaing lalaki?
2. Dapat ba o hindi dapat gawin ng mga lalaki ang mga pang-araw-araw na gawain sa bahay ng mga babae?
3. Dapat ba o hindi dapat na pumasok na domestic helper ang mga propesyonal na Pilipino?

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Basahin at unawain ang mga sumusunod na paksa o isyu at ibigay ang sariling reaksiyon o opinion tungkol dito. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

1. Pagdaraos ng marangyang pista sa mga lugar sa bansa.
2. Pagkalimot na ng mga kabataan na gumalang sa matatanda.
3. Pagiging tamad na ng mga tao na magtanim.
4. Pagiging materyal o mahilig sa mga kagamitan ng mga Pilipino.
5. Paninira sa mga bagay sa kapaligiran.

A

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Ibigay ang sariling reaksiyon o ipinion sa isyung ito. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

1. Sang-ayon ba kayo sa ginagawa ng PNP na wala sa lugar na raid at pag-aaresto sa Muslim? Ibigay ang iyong reaksiyon.
2. Matuwid bang idamay ang mga inosenteng Muslim sa kasalanan at teroristang Muslim? Pangatwiran ang sagot.

Pagsulat ng Kuwento, Talatang Nagpapaliwanag at Nagsasalaysay

Aralin

I

Sa araling ito, maipamamalas mo ang pagpapahayag ng sariling ideya, kaisipan, karanasan at damdamin sa pamamagitan ng kakayahan sa pagsulat ng kuwento, talatang nagpapaliwanag at nagsasalaysay.

Matapos pagdaanan ang aralin na ito, ikaw ay inaasahan na makasusulat ng kuwento, talatang nagpapaliwanag at nagsasalaysay.

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Basahin ang maikling kuwento at isulat ang mahahalagang detalye nito sa pamamagitan ng paglalagay sa talahanayan. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

Ang mga mag-aaral sa Paaralang Bagong Pag-asa ay tumanggap ng mga kuwaderno at bolpen mula sa puno ng lungsod ng Antipolo na si Kgwd. Angelito Arena.

Ang pamimigay ng mga gamit sa mga mag-aaral ay ginanap sa paaralang nabanggit noong Hunyo 10, 2019 ganap na ika 9 ng umaga. Isinagawa ito upang makumpleto ang kagamitan ng mga mag-aaral dahil karamihan sa kanila ay walang kakayahang bumili ng gamit pampaaralan.

Upang maging maayos ang pamamahagi ay magkakasamang pinapila ang bawat baitang. Ang pasasalamat sa puno ng lungsod ay pinangunahan ng punongguro, Dr. Ricardo de Guzman at Alfred Ardon, pangulo ng klase.

SINO	KAILAN	ANO	BAKIT	PAANO
------	--------	-----	-------	-------

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Basahin at unawaing mabuti ang kuwento. Sagutin ang sumusunod na tanong. Isulat ang titik ng tamang sagot sa isang malinis na papel. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

Diosdado P. Macapagal: Ang Dakilang Ama ng Bayan

Narinig na ba ninyo ang pangalan ko? Marahil nais ninyong malaman ang aking makulay na talambuhay. Maging inspirasyon sana sa mga kabataan ang aking karanasan.

Diosdado Pangan Macapagal ang tunay kong pangalan. Isinilang ako noong ika-28 ng Setyembre 1910 sa nayon ng San Nicolas, Lubao, Pampanga. Galing ako sa maralitang angkan. Sina Urbano Macapagal at Romana Pangan ang aking mga magulang. Ang aking ama ay isang manunulat ng mga dulang pantanghalan sa wikang Kapampangan na walang palagiang kita. Ang aking ina ay galing din sa mahirap na pamilya. Hindi siya marunong bumasa't sumulat. Kumikita siya paminsan-minsan sa paglalabada.

Nagtaguyod ako ng mga proyekto tulad ng North Diversion Road at South Expressway, pabahay para sa mga sundalo at kawani ng pamahalaan at ang pagtatatag ng Philippine Veterans Bank.

Sumulat din ako ng mga aklat. Ilan sa mga ito ang: Democracy in the Philippines noong 1976; Memoirs of a President, A New Constitution for the Philippines at Land Reform in the Philippines.

Sa aking ginawang mga batas at proyekto, binigyang pansin ko ang kapakanan ng karaniwang tao, kaya't binansagan akong "Kampeon ng Masa." Nahirang din akong isa sa "Sampung Natatanging Mambabatas" mula 1949- 1957. Tinagurian akong "The Best Lawmaker" mula 1954-1957.

Napatunayan ko sa aking buhay, na hindi hadlang ang kahirapan sa pagkakamit ng tagumpay. Kailangan natin ang maalab na hangaring umunlad. 5 Ang naranasan kong pagsala sa pagkain, pangingsda sa gabi at araw na walang pasok at iba pang kahirapan ang nagtulak sa akin upang marating ang tagumpay. Hindi ko akalain na ang isang mahirap na batang tulad ko ay maging Pangulo ng Bansang Pilipinas.

1. Mula sa kuwento, sino ang Dakilang Ama ng Bayan?

A. Jose Rizal	C. Manuel L. Quezon
B. Andres Bonifacio	D. Diosdado Macapagal
2. Saan nagmula ang Dakilang Ama ng Bayan?

A. Lubao Pampanga	C. Laiya, Batangas
B. Lucena Quzon	D. Calamba, Laguna
3. Kailan siya isinilang?

A. Setyembre 22, 1910	C. Setyembre 11, 1911
B. Setyembre 28, 1910	D. Setyembre 25, 1911
4. Anong wika ng dulang pangtanghalan ang sinusulat ng kanyang ama?

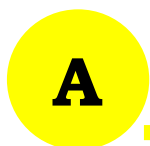
A. Bisaya b. Tagalog	C. Ilokano D. Kapampangan
-------------------------	------------------------------

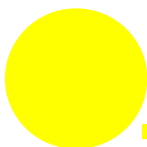
Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Naranasan mo na bang magbasa ng kuwento? Ano-anong kuwento ang mga ito? Ang pagbabasa ay isang paraan upang makakuha ng iba't-ibang impormasyon at kaalaman. Ikaw bilang isang mag-aaral ay maaari ding sumulat ng sariling kuwento. Mula sa iyong sariling karanasan o anumang bagay na nakapukaw ng iyong interes. Sa pamamagitan nito ay maipapahayag mo ang iyong pagkamalikhain. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

Ang kuwento ay isinusulat upang magpabatid, maglahad, at magpalawak ng isang balita, impormasyon at makatotohanang pangyayari batay sa karanasan, pag-aaral, pananaliksik, at pakikipanayam. Ito ay isinusulat sa paraang kawili-wili upang lalong makahikayat sa mambabasa.

Mainam na naipapahayag ang sariling kaisipan, damdamin at emosyon. Ang isang mag-aaral na kagaya mo ay may kakayahan ding makapagsulat ng isang natatanging kuwento kagaya ng mga nababasa mo.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Bumuo ng isang kwento mula sa nais mong paksa. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

Sanggunian

“Ang Tipaklong at ang Paruparo” MISOSA Panghalip/ Pagsusunod-sunod

Kuwento Magiting, Matapang, Masunurin, Bagong Bayani ng Bayan , Akda ni Ma.Debelen R. Magadia, TI, Paaralang Elementarya ng Kampo Nakar, Lungsod ng Lucena, 2019

Mga banghay-Aralin sa Filipino 6 p. 82-85 ni Benedicta T. Bernardino-Gomez, 2006

Landas sa Wika 6 p.170 ni Lydia B. Liwanag, Ph. D., 2011

Punla Mga Panitikang Rehiyonal at Ibong Adarna 7 p. 5-6 ni Bernie C. Santos at Gina P. Canlas, 2017

Si Langgam at si Tipaklong **https://drive.google.com/file/d/19EJRjwb79UbyYChG9bAMq_jpuCtTNjh3/view** akda ni Vicenta Lailani C. Araja, T2, Paaralang Elementarya ng Silangang Lucena Blg. VII, Lungsod ng Lucena, 2020

Mga banghay-Aralin sa Filipino 6 p. 18-19 ni Benedicta T. Bernardino-Gomez, 2006.

Alab Filipino 5 p. 8-10, p. 126-128 ni Patricia Jo C. Agarrado, Maricar L. Francia, Perfecto R. Guerrero III, Genaro R. Gojo Cruz, 2016

LANDAS SA WIKA 6. Lydia B. Liwanag Ph D.

EduResources Publishing Inc. 2011

<https://lrmds.deped.gov.ph/detail/6792>

<https://lrmds.deped.gov.ph/detail/6795>

<https://lrmds.deped.gov.ph/detail/17692>

Bayanihan sa Aking Bayan, Akda ni Donna O. Capacio, EGT I, Paaralang Elementarya ng Gulang-Gulang, Lungsod ng Lucena, 2019

Landas sa Wika p.72-91, , Lydia B. Liwanag, Ph.D., EduResources Publishing Inc., 2011

“LRMDS” DepEd Learning Portal

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education Region 4A CALABARZON

Office Address: Gate 2 Karangalan Village, Cainta Rizal

Landline: 02-8682-5773 local 420/421

Email Address: lrmd.calabarzon@deped.gov.ph

